Cena za egzemplarz 15 groszy

Cena za egzemplarz 15 groszy

GÓRNOŚLĄZAK

Pismo codzienne, poświęcone sprawom ludu polskiego na Śląsku.

GÓRNOŚLĄZAK wychodzi 6 razy w tygodniu i kosztuje miesięcznie 3.— zł.

Przez lud — dla ludu!
Redakcja i Administracja: Katowice, św. Stanisława 4
Telefon 1414 i 156 — P. K. O. Katowice 304540

ZA OGŁOSZENIA płaci się 20 gr za wiersz milim. Wiersz reklamowy 70 gr. Na pierwszej stronie 80 groszy

Nr. 64 Katowice, czwartek 17-go marca 1932 r. **Rok 31**

Rocznica pokoju ryskiego.

Dnia 18 marca upływa lat 11 od daty podpisania w Rydze Traktatu Pokojowego między Polską z jednej strony, a Rosją i Ukrainą — z drugiej. Jan Dąbski, który stał na czele polskiej delegacji pokojowej zarówno w Mińsku jak i Rydze, we wspomnieniach swych p. t. „Pokój Ryski“ (Warszawa 1931), słusznie zaznacza, że „Traktatem tym zakończona została zwycięsko dla Polski przeszło stuletnia walka pomiędzy Polską a Rosją o niepodległość polityczną Narodu Polskiego, o rozległość terytorjum wskrzeszonego Państwa Polskiego“. Istotnie, Traktat Ryski jest zakończeniem tych zmagań krwawych, jakie Polska toczyła z Rosją o swój byt i niepodległość, poczynając od Konfederacji Barskiej, poprzez wszystkie powstania, kończąc na zwycięskiej kampanji 1920 roku, stoczonej pod wodzą marszałka Józefa Piłsudskiego.

Fundamenty traktatu Ryskiego oparte są zarówno na kościach rycerzy i powstańcach polskich, którzy w ciągu półtorawiekowych walk o wolność składali dowody żywotności i woli do bytu niepodległego Narodu Polskiego, jak przedewszystkiem i nadewszystko — na wielkim czynie orężnym, na który zdobył się Naród Polski nazajutrz po odzyskaniu niepodległości w nieutrwalonych jeszcze granicach Traktat Ryski jest, oczywiście, wynikiem decydującego zwycięstwa, odniesionego nad armją bolszewicką, dzięki męstwu i wytrwałości żołnierza polskiego oraz — genjuszowi Wodza.

Perypetje, przez jakie przechodzą układy pokojowe, ściśle są związane z wypadkami na froncie wojennym. Polska delegacja pokojowa udaje się do Mińska Litewskiego dn. 14 sierpnia 1920 roku, w chwili, gdy rozpoczynała się dopiero bitwa rozstrzygająca niemal pod murami stolicy Polski. **Delegaci polscy w Mińsku Lit. traktowani są niemal jak jeńcy czy zakładnicy.** Brakuje im wszelkich prymitywnych wygód, a przedewszystkiem możności komunikowania się z Warszawą.

Myśl polityczna rosyjska, upojona chwilowemi powodzeniami armji bolszewickiej, wraca w stosunku do Polski do starego, tradycyjnego źródła. Daniszewski, który stoi na czele delegacji pokojowej rosyjskiej, dyktuje delegacji polskiej warunki, których nie powstydziłby się ani Piotr Wielki, ani — Katarzyna. Rosja znowu występuje w roli „gwarantki“, żąda redukcji armji polskiej do 50.000, wydania sobie pozostałego sprzętu wojskowego itd. Oczywiście, nawet i te warunki, które oddawały Polskę niemal na łaskę „gwarantki“, nie byłyby dotrzymane, w razie zwycięstwa armji bolszewickiej. Do Polski jechał przecież gotowy już „rząd polski“ z Feliksem Dzierżyńskim na czele. Bolszewicy byli mistrzami w fabrykowaniu „woli chłopów i robotników“ przy pomocy — bagnetów. Polskę, w razie przegranej, oczekiwał los „niepodległej“ Ukrainy lub Białorusi.

Ale oręż polski i genjusz Wodza zmieniły sytuację gruntownie. Delegacja polska w Mińsku chwyta przez swą radjostację komunikat polskiego sztabu, dowiaduje się o zwycięstwie. Odrzuca warunki Daniszewskiego, których zresztą przyjąć nie zamierzała w żadnym razie. Delegacja rosyjska mięknie, ale delegacja polska zdaje sobie sprawę, że istotne pertraktacje pokojowe należy odłożyć do czasu wyjaśnienia ostatecznych rezultatów zwycięstwa polskiego. Układy pokojowe przeniesione są do Rygi, trwały one przez 6 miesięcy (21 września 1920 do 18 marca 1921 r.).

Historja nie powiedziała jeszcze swego decydującego słowa o przyczynach tak długotrwałej zwłoki. Pewne jest, że wynikała ona z taktyki rosyjskiej, na którą miały swój wpływ również i podszepty niemieckie. **Chodziło o to, by pertraktacje pokojowe przeciągnąć poza termin plebiscytu na Górnym Śląsku. Ostatecznie Traktat Pokojowy podpisano dnia 18 marca 1921 roku.**

Traktat Pokojowy, zawarty w Rydze był owiany duchem porozumienia. Był to istotnie układ pokojowy „bez aneksji i kontrybucji“ i może dlatego okazał się trwały. W ciągu lat 11-tu od chwili zawarcia, Traktat Ryski nigdy nie był kwestjonowany ani przez Rosję ani przez Polskę. Stosunki polsko-rosyjskie nie zaraz po zawarciu Traktatu Pokojowego w Rydze ułożyły się normalnie. Mieliśmy jeszcze do przeżycia okres raidów band dywersyjnych na terytorjum Rzeczypospolitej, dopóki żelazny mur KOP'u nie położył im kresu. Mieliśmy momenty krytyczne, jak — zabójstwo posła Wojkowa, zamach na „torgpredo“, ostatnio znowu — tajemnicza sprawa bomby Polańskiego. Było wiele czynników najrozmaitszych zainteresowanych jest w psuciu stosunków pomiędzy Polską a Rosją sowiecką. Naogół jednak, jeśli pominiemy akcję Kominternu, która zresztą nie wydaje na terenie Polski zbyt frapujących rezultatów, **stosunki pomiędzy Polską a Rosją sowiecką układają się niemal zupełnie normalnie.**

Ostatnią ich fazą jest **parafowanie paktu o nieagresji.** Pakt ten narazie utknął na martwym punkcie z powodu Rumunji, ale, niewątpliwie, dojdzie do ostatecznego załatwienia.

Uwaga Rosji sowieckiej coraz bardziej skupia się na Dalekim Wschodzie. Rząd zas rosyjski z pewnością wie dobrze, iż nawet najgłębsze zaangażowanie się Rosji sowieckiej na Dalekim Wschodzie nie będzie dla Polski pokusą do naruszenia Traktatu Ryskiego.

Dlatego ufać możemy, że **Traktat Pokoju, zawarty w Rydze przed laty 11-u będzie trwałą podstawą dalszych stosunków normalnych pomiędzy Polską i Rosją.**

a.

Powszechny strajk w Polsce nie udał się.

Robotnicy okazali więcej rozumu i rozwagi niż ich czerwoni przywódcy.

Warszawa. Według komunikatów, nadesłanych przez władze bezpieczeństwa z obrębu całej Warszawy, w dniu wczorajszym strajk bądź całkowicie, bądź częściowo objął nieliczne tylko fabryki. Normalnie funkcjonowały parowozownie i warsztaty kolejowe, zarówno główne jak wschodnie i na Pelcowiźnie. Charakterystyczne jest, że **do warsztatów zgłosiło się wczoraj znacznie więcej robotników, niż przeciętnie.**

Ogłoszony strajk w niczem nie odbił się na ruchu tramwajów i autobusów miejskich. Zarówno z zajezdni tramwajowej, jak i autobusowych, wszędzie wozy wyruszyły o godzinie oznaczonej w rozkładach. **Nigdzie nie było usiłowań wszczęcia strajku lub jakichkolwiek demonstracyj.** Również normalnie odbywał się ruch dorożek samochodowych i konnych. Wszystkie pojazdy, od samego rana wyruszyły na miasto.

Pod Warszawą i na terenie całego województwa panował zupełny spokój. Robotnicy wszędzie stawili się do pracy. Żadnych zamieszek i demonstracyj nie było.

W Łodzi zapowiedziany strajk powszechny spalił na panewce. Instytucje użyteczności publicznej, jak elektrownia, gazownia i tramwaje oraz fabryki pracowały normalnie. Również kursowały bez żadnych ograniczeń taksówki i dorożki. Jedynie w magistracie połowa tylko urzędników przybyła do pracy, druga część strajkowała. Władze bezpieczeństwa zwiększyły posterunki policyjne. W mieście panował zupełny spokój.

W Krakowie praca odbywała się w instytucjach użyteczności publicznej trybem zupełnie normalnym. Normalna praca odbywała się w tramwajach, elektrowni, gazowni i wodociągach. Strajkowali natomiast robotnicy fabryczni. Przed Domem Robotniczym w Krakowie zebrał się przed południem tłum, złożony z około tysiąca osób, demonstrując. Policja demonstrantów rozproszyła. Pozatem strajk nie zmienił w niczem fizjognomji miasta. Wczoraj wyszły w Krakowie jedynie dwa dzienniki: „Czas“ i „Głos Narodu“. „Kurjer Ilustrowany“ nie wyszedł, ani w Krakowie, ani nie był rozesłany na prowincję.

W Katowicach i na całym G. Śląsku strajk protestacyjny doznał zupełnego fiaska. Spokój nie był nigdzie zakłócony. Tramwaje kursują w całem zagłębiu normalnie i nie było prób ich wstrzymania. Bliższe szczegóły o sytuacji strajkowej na Śląsku podajemy wewnątrz numeru.

W sąsiedniem Zagłębiu Dąbrowskiem panował spokój.

W całej Polsce.

Ogłoszony na dzień wczorajszy strajk „powszechny“, według wiadomości, napływających z całego państwa, **zawiódł oczekiwania organizatorów. Wszędzie panował spokój.**

W województwach zachodnich: pomorskiem, poznańskiem i na Górnym Śląsku, **nie było większych usiłowań strajkowych.**

W województwach wschodnich: stanisławowskiem, tarnopolskiem, lwow-

(Dokończenie na str. 2-giej.)

W sieci interesów Kreugera.

Zmarły przed paru dniami potentat przemysłowy Ivar Kreuger dzierżawił w szeregu państw nietylko europejskich, ale i zamorskich monopol zapałczany. Koncrn Kreugera obejmował łącznie 100 fabryk zapałek w różnych częściach świata. Powyżej plastycznie mamy uzmysłowione zapomocą nalepek na pudełkach zapałek państwa, które objęte były siecią interesów nieżyjącego już Kreugera.

Kule, przeznaczone dla — Hitlera.

Berlin. Wczoraj wieczorem niewykryci sprawcy dokonali **zamachu na Hitlera i jego najbliższych współpracowników.** O godz. 3 popoł. Hitler wyjechał z Monachjum pociągiem pośpiesznym do Weimaru. Towarzyszyli mu Goebbels i Frig. W miejscowości Kahla pod Jeną, **pociąg był ostrzeliwany z karabinów, przyczem kule strzaskały szyby w oknach.**

Po przybyciu pociągu do Erfurtu, dyrekcja kolejowa zawiadomiła władze policyjne, które zarządziły w tej sprawie dochodzenie. **Sprawców nie ujęto.**

Wczorajsza prasa hitlerowska szeroko omawia zamach, podczas gdy dzienniki centrowe i socjalistyczne usiłują zbagatelizować całą sprawę. Niektóre posuwają się tak daleko, iż twierdzą, **jakoby hitlerowcy zainscenizowali zasadzkę na pociąg, dla zyskania nowego argumentu podczas propagandy przed przyszłem głosowaniem na prezydenta Rzeszy.** Jedno jest pewne, że z pośród pasażerów pociągu nikt rannym nie został.

Powszechny strajk w Polsce nie udał się.

(Ciąg dalszy ze str. 1-szej.)

skiem, wołyńskiem, poleskiem, nowogródzkiem i wileńskiem, **nigdzie strajki nie wybuchły.** Nie było też demonstracji. **Komuniści także zachowali spokój, widząc ogólną obojętność mas robotniczych,** nie próbowali ze swej strony wszczynać żadnych demonstracyj.

W województwach centralnych i na terenia b. Królestwa Kongresowego, panował spokój. Jedynie w Łodzi zauważono pewne ruchy strajkowe, które przejawiły się w biurach magistrackich. Jednakże nigdzie do zakłócenia porządku publicznego nie doszło.

W Małopolsce zachodniej strajk naogół także nie miał powodzenia. W zagłębiu Jaworzna i ośrodku przemysłowym cieszyńskim — spokój. Gdzieniegdzie tylko wybuchały sporadyczne strajki lokalne. Jednakże **nawet ci robotnicy, którzy usiłowali strajkować, widząc ogólną niechęć do strajku, około południa przystąpili do pracy.**

Mimo zapowiedzi niektórych związków kolejarskich, **pięciominutowa demonstracja, polegająca na zatrzymaniu pociągów w południe, nie powiodła się. Zarówno kolejarze, jak i poczta, funkcjonowały na ogół normalnie.**

Wygrane na loterji.

6-ty dzień ciągnienia.

5.000 zł. na n-ry: 8821 58673 101794 130944.
3.000 zł. na n-ry: 70744 73201 124098 141203.
2.000 zł. na n-ry: 3288 10172 18088 22748 28800 37188 38214 43526 54401 66648 67778 73345 79281 101190 104756 110385 114745 115469 118859 123231 127752 128974.
1.000 zł. na n-ry: 6187 6428 8669 12562 13267 16921 17939 25104 23584 25170 27880 29016 33187 33934 41019 44476 59910 59948 69655 72337 73904 76237 77370 77855 78279 80742 82213 85417 109019 109877 110192 114207 124953 127984 130795 137712 149683 153667 157253.

Dziennikarze śląscy przeciw niemoralnym pismom.

Katowice. Odbyło się tu walne zebranie Syndykatu Dziennikarzy Śląska i Zagł. Dąbr., na którem udzielono absolutorjum ustępującemu zarządowi, wybierając równocześnie nowy. Do władz syndykackich na najbliższy okres kadencyjny wchodzą m. in. pp.: prezes — red. Stefan Arnold, sekretarz — red. Józef Renik, skarbnik — red. Henryk Sperling. Ponadto dokonano wyboru rady zawodowej, sądu dziennikarskiego i komisji rewizyjnej.

Po wyborach władz uchwalono następującą rezolucję: „Syndykat Dziennikarzy Śląska i Zagłębia Dąbr. stwierdzając, że pisma tego rodzaju, co „Wolne Słowo", „Śląski Głos Publiczny", „Do Czynu" itp. przynoszą ujmę godności stanu dziennikarskiego, podaje do publicznej wiadomości, że żaden z członków Syndykatu Dziennikarzy we wspomnianych wydawnictwach nie pracuje".

Rabunkowy napad bandytów na pociąg pośpieszny

Bruksela. Na pociąg pośpieszny, zdążający z Brukseli do Antwerpji, **dokonano wczoraj o g. 11 wiecz. zbrojnego napadu opodal stacji Hoboken.** Bandyci zatrzymali pociąg przy pomocy sygnału świetlnego, poczem wtargnęli do wagonu, którym przewożono pocztę. **Po skrępowaniu dwu urzędników, zrabowali worek, zawierający około pół miljona franków.**

Następnie bandyci przeszli do wagonu pierwszej klasy, gdzie **pod groźbą rewolwerów odebrali podróżnym biżuterję.** Podczas postoju pociągu maszynista był strzeżony przez zamaskowanego bandytę. Po dokonaniu rabunku napastnicy zbiegli w kierunku stacji Malines.

Na wieść o napadzie z Hoboken wysłano patrole żandarmerji na rowerach, które przetrząsnęły okolicę. Stwierdzono, **że bandyci odjechali na samochodzie.** Pościg trwa. Pociąg przybył do Antwerpji zaledwie z 20-minutowem opóźnieniem.

Przygotowania na wypadek powodzi.

Warszawa. Okręgi i oddziały Polsk. Czerwonego Krzyża w całej Polsce poczyniły już, zgodnie z poleceniem zarządu głównego P. C. K., **przygotowania od akcji ratunkowej na wypadek powodzi wiosennej.** Akcja przygotowawcza postępuje naprzód, tak, że **na wypadek powodzi aparat ratowniczy będzie mógł być natychmiast uruchomiony.** Oddziały i okręgi P. C. K. nawiązują kontakt z władzami miejscowemi, które będą kierowały akcją ratowniczą w wypadku, gdy klęska przybierze większe rozmiary.

16.000 ton szyn dla Bułgarji.

Warszawa. Przed kilku dniami zawarto ostatecznie umowę na dostawę 16.000 ton szyn dla Bułgarji wzamian za dostawę tytoniu dla monopolu polskiego. Szyny pójdą drogą morską z Gdyni do Warny.

Masowy grób na dnie morza.

Londyn. W pobliżu Kiu-Sziu wpadł na rafę podwodną i zatonął japoński parowiec pasażerski „Choan-Maru". Śmierć poniosło 110 osób. Na pokładzie znajdowało się wiele kobiet i dzieci, gdyż był to okręt wynajęty przez biuro turystyczne w celach wycieczkowych.

I Anglja spodziewa się rychło poprawy gospodarczej.

Londyn. Na bankiecie politycznym w Ilford, przywódca konserwatystów, Baldwin, wygłosił mowę o zadaniach rządu angielskiego.

— Jest jeszcze wiele do zrobienia — oświadczył, — **lecz myliłą się ci, którzy liczą na ogłoszenie nowych wyborów przed upływem lat czterech.** W ciągu tego czasu nie należy spodziewać się większych zmian w rządzie angielskim. **Budżet jest zrównoważony, a polityka celna daje wyniki dodatnie.**

Jako przykład Baldwin przytoczył powstawanie nowych gałęzi przemysłu w Anglji, co należy zawdzięczać zakazowi importu tkanin z Norymbergii i pończoch z Saksonji.

Na zakończenie mówca wyraził nadzieję, **że przy umiejętnej i ostrożnej polityce ekonomicznej, w krótkim czasie może nastąpić poprawa w położeniu gospodarczem Anglji.**

Powódź w Tyflisie.

Moskwa. Rzeka Kubań wystąpiła z brzegów. Tyflis oraz 50 wsi podmiejskich znalazło się pod wodą.

Zaślubiny królewicza z mieszczanką.

W Londynie odbył się niedawno ślub cywilny księcia Lenarta, syna króla szwedzkiego z córką kupca p. Karin Nissvandt. Przez ślub swój książę Lenart utracił wszelkie prawa, przysługujące członkowi rodziny królewskiej. Rycina nasza przedstawia młodą parę.

Irlandja wypowiada wierność Anglji.

Londyn. Na wczorajszem posiedzeniu parlamentu irlandzkiego premjer **de Valera zapowiedział wniesienie rządowego projektu, dotyczącego zniesienia przepisu konstytucyjnego o przysiędze na wierność koronie angielskiej. Minister finansów Mac Entee zapowiedział, iż rząd zamierza wstrzymać płacenie Anglji odszkodowania w wysokości 3 miljonów funtów rocznie.** W takim wypadku **rząd nie potrzebowałby się dla zrównoważenia budżetu uciekać do obniżenia uposażeń urzędniczych.**

Opłakany stan finansów Ameryki.

Nowy Jork. W amerykańskich kołach finansowych **zapanowało przygnębienie na wieść o projektowanem przez rząd wprowadzeniu nowych ceł na towary zagraniczne.** Podwyżka ma być bardzo dotkliwa dla handlu. Zarządzenie to zostało spowodowane **katastrofalnym spadkiem wpływów podatkowych w r. 1931.** Przewidywania na rok bieżący są jeszcze smutniejsze, gdyż według obliczeń min. skarbu, **wpływy z podatków zmniejszą się o 1 miljard dolarów.** Rząd wydał komunikat uspakajający, według którego **wprowadzenie ceł byłoby przewidziane na 6 miesięcy.**

Książę i żebrak

POWIEŚĆ.

26) (Ciąg dalszy.)

Wynurzenie się Milesa rozwiązało język i młodemu chłopcu z uniesieniem gwałtownem opowiedział całą swoją niedolę, wszystkie okoliczności, które jej towarzyszyły. Gdy skończył, Miles pomyślał w duszy:

— Jak żywą wyobraźnię posiada! Zaprawdę duch niezwykły w tem dziecku, zdrów czy chory, inny nie potrafiłby wynaleźć tak długiej powieści, tak rozumnie ją opowiedzieć. Biedaku, przynajmniej przyjaciela ci nie zabraknie, ani schronienia jak długo ja żyję. I uleczonym on jeszcze być musi, to się rozumie, a gdy kiedyś może sławnym się stanie, wtedy powiem z dumą: Tak, on do mnie należy, jam żebracze bez schronienia dziecko przytulił i odgadłem niepospolity w nim umysł i widzicie, miałem słuszność.

Zamyślony czas jakiś rzekł król spokojnie:

— Tyś mnie wyratował od hańby, od grubiańskich zniewag, ocaliłeś mi może życie, a tem samem koronę. Takie usługi wymagają odpowiedniej nagrody. Powiedz czego sobie życzysz, wyjaw swe pragnienia, a jeśli tylko uczynienie im zadość jest możliwem królewskiej władzy, to z pewnością będą zaspokojone.

Fantastyczne to pytanie obudziło Hendona z jego marzeń. Chciał zrazu tylko podziękować królowi, zapewniając, że wypełnił swój obowiązek i żadnej nie żądał nagrody, gdy powstała w nim dowcipniejsza myśl. Prosił więc o pozwolenie, ażeby się mógł chwilę zastanowić nad łaskawem wezwaniem. Król pochwalił, iż roztropnie jest w tak ważnych rzeczach pospieszenie nie działać.

Miles rozważał.

— Tak — mówił do siebie — tak będzie najlepiej, na inny sposób nie osiągnąłbym tego, a czuję po paru godzinach że długobym tak nie wytrzymał. Muszę spróbować, dobrze, że nie pozwoliłem minąć tej sposobności.

Przykląkł na jedno kolano i mówił:

— Dotąd moje skromne usługi są bez znaczenia i wartości, dopełniłem tylko, Sire, powinność poddanego, jeśli jednak łaska waszej królewskiej mości chce je nagradzać, to ośmielę się wyrazić prośbę. Jak to zapewne wiadomo Waszej Miłości, panowały wielkie niezgody przed czterystu laty między królem Anglji Janem a królem francuskim. Postanowiono, aby sprawę rozstrzygnął pojedynek dwóch wojowników stoczony publicznie, a Anglika czy Francuza zwycięstwo będzie uznane za sąd Boży. Obadwaj panujący, i król hiszpański z nimi, mieli być świadkami i sędziami pojedynku. Gdy francuski wojownik wystąpił, wyglądał tak groźnie, tak ogromnie zdawał się silnym, że żaden z angielskich rycerzy nie śmiał wystąpić do boju, ogromnej odpowiedzialności wziąć na siebie. Wtenczas przypomniano królowi Janowi lorda Courcy, najsilniejszego, najbardziej rycerskiego męża w Anglji, ale który, ciężko oskarżony, miał sobie odjęte zaszczyty i godności i zamknięty był w Towrze Zapytano go więc, czy onby się podjął walki: chętnie na to przystał. Gdy uzbrojony wystąpił na pole pojedynku, gdy przeciwnik ujrzał bohaterską jego postać, usłyszał nazwisko z dawna rozsławione trwogę, stracił wszelką odwagę i uciekł. Król Jan nietylko powrócił rycerzowi wszystko, co on był utracił, ale niezadowolony tem, zawołał: „Żądaj, choćby połowy mego królestwa a będzie twoje". Klęcząc jak ja teraz, odpowiedział Courcy: „Panie mój, udziel mnie i moim potomkom szczególnego przywileju, aby nam wolno było w obecności władzy nakrywać głowę, jak długo królowie są w Anglji." Wasza Miłość wie, że jeszcze dotąd każdy naczelnik tego rodu ma wolność w obecności króla okrywać głowę kapeluszem lub hełmem. Na to się odwołując, proszę króla w nagrodę, by pozwolił mi łaskawie, jako też i moim potomkom, w obecności króla Angji siedzieć.

— Powstań rycerzu, Milesie Hendonie — rzekł poważnie młody król, dotykając się ramion klęczącego jego mieczem. — Powstań z kolan i usiądź. Jak długo którykolwiek władca Anglji nosi koronę, przywilej twój będzie trwał.

W zamyśleniu przechadzał się król po izbie tam i nazad. Miles zaś usiadł przy stole, rad ze swego pomysłu.

— Doskonale mi się udało — rzekł sam do siebie. — Doprawdy, dłużejbym był nie wytrzymał. Już i tak bolą mnie nogi. Gdybym był tak sobie nie poradził, to może całe tygodnie musiałbym stać, dokądby biedny ten chłopak nie odzyskał rozumu.

Przebieg nieudałego strajku na Śląsku.

Strajk odbył się tylko na 13 kopalniach.

Katowice. Zapowiedziany przez związek socjalistyczny na dzień wczorajszy jednodniowy strajk protestacyjny przeciwko zaprowadzeniu nowych ustaw socjalnych nie udał się. Bowiem **na czterdzieści dwie kopalnie pracę porzuciło zaledwie trzynaście kopalń.** Strajkowały następujące kopalnie: kop. Król pole południowe 320 robotników, kop. Knurów 559, kop. Wawel wraz z elektrownią 1707, kop. Eminencja 488, kop. Pokój 456, kop. Matylda Wschód 276, kop. Dębieńsko 840, kop. Wujek 1082, kop. Maks 349, kop. Giesche 117, kop. Boer 581, kop. Brada I 298, kop. Aleksander I 333, a więc w dniu wczorajszym strajkowało razem 7406 robotników. **Świętówki zaprowadzono na kopalniach:** Radzionków, Śląsk, Blücher, Richter, Hrabina Laura, Mysłowice, Ferdynand, Florentyna, Hojm, Szarlota, Anna, Andaluzja i Paweł. **Normalnie pracowały kopalnie:** Król Zachód i Wschód, Gothard, Litandra, Hillebrandt, Wirek, Niemcy, Donnersmarck, Hohenlohe, Murcki, Brada II, Aleksander II, Piast, Książę i Kleofas. **Na czterdzieści dwie kopalnie pracowało normalnie 15, 14 miało świętówki, zaś strajkowano na pozostałych trzynastu kopalniach.**

Poza tem w hutach przemysłu metalowego strajkowało 1101 robotników, a to z huty Falva, Bismarcka i Nikelwerke.

Położenie strajkowe chcieli wykorzystać dla swoich celów komuniści, którzy rozrzucali większą ilość odezw i ulotek o treści wywrotowej. Do późnych godzin popołudniowych spokoju nigdzie nie zakłócono. (l)

Kronika bieżąca

Czwartek 17 marca

Św. Gertrudy, panny, * 626, † 659.
Św. Józefa z Arymatei w I wieku.
Bł. Jana Sarkandra, męczennika.
Słow.: **Zbigniewa.**

Jutro, piątek, 18 marca: Św. Cyryla, biskupa jerozolimskiego, † 386.

*

	Wschód	Zachód
Słońca	o godz. 5.54,	o godz. 17.52
Księżyca	o godz. 11.06,	o godz. 3.49

*

Z historji śląskiej.

17 marca. 1238: Umarł książę z rodziny Piastów, **Henryk I, zwany Brodatym** we Wrocławiu. Pan mądry i potężny, ale słabego charakteru, bo się zniemczył. — **1859. W Bienkowicach** spaliła się wieża i dach na kościele. — **1876. W Radzionkowie** odbył się pogrzeb księdza Augustyna T. A. Mastalskiego, tamtejszego proboszcza. — **1909.** Umarł powszechnie lubiany **ksiądz kuratus Włoczka u Braci Miłosiernych we Wrocławiu.** Zwłoki jego sprowadzono do Bytomia i złożono w kościółku Matki Boskiej Bolesnej przy ulicy Piekarskiej.

W roku: 1640. Szwedzkie wojska odwiedziły **Warszowice,** a biorąc protestantów w obronę, otwarli kościół i dali im go. — **1640.** Generał wachmistrz E. Dittrich baron Sperreuth, ściągnął znowu **w Tarnowskich Górach** różne kontrybucje wojenne. — **1640.** Żołnierze cesarza Ferdynanda III. odzyskali **miasto Bytom. 1640.** Ludność Jaworzna schroniła się do lasów przed Szwedami; po zdobyciu go przez wojska cesarskie, wrócili. — **1641. W Tarnowskich Górach** zakwaterowała się kompanja sztabowa i przyboczna pułkownika Croche'a, któremu miasto musiało przez dziewięć tygodni wypłacić 1188 złotych. — **1641.** Rozkwaterowanej pół kompanji jazdy **w Starejwsi i okolicy** wyrządziła znaczne szkody. 1600 talarów wydała wieś na koszta wojenne. — **1641.** Według dokumentu z t. r., po zmarłym Józefie Prussiuszu, proboszczu od **kościoła Panny Marji w Bytomiu,** objął proboszcz Kasper Zygmunt Cosubjusz, który zmarł 8 czerwca 1674.

— Wzrost bezrobocia o 3 597 osób w ciągu tygodnia. Według danych państwowych urzędów pośrednictwa pracy, liczba bezrobotnych, zarejestrowanych na terenie całej Polski w dniu 12 bm., wynosiła *352 868* osób, co w porównaniu ze stanem z ubiegłego tygodnia stanowi wzrost bezrobocia o 3 597 osób. Liczba bezrobotnych pracowników umysłowych wynosiła 39 618 osób, co stanowi wzrost o 719 osób w ciągu tygodnia. Liczba bezrobotnych w Warszawie wzrosła w ciągu tygodnia o *342* osoby i wynosi obecnie *22 363* osoby. (w)

— Kary za zwłokę zostały obniżone. Zostało ogłoszone rozporządzenie rady ministrów, obniżające kary za zwłokę przy egzekucjach należności pieniężnych w postępowaniu przymusowem w administracji. Kary za zwłokę obniżone zostały z 2 do 1.5 proc. miesięcznie. Wykonanie rozporządzenia rada ministrów powierzyła ministrowi spraw wewnętrznych w porozumieniu z zainteresowanymi ministrami. (w)

— Dalsze ulgi w przymusowem ubezpieczeniu budowli. W związku z ciężką sytuacją gospodarczą, oraz spadkiem wartości budynków, Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych obniżył sumy przymusowego ubezpieczenia budowli, oraz przypadające z tytułu tego ubezpieczenia składki. Składki ubezpieczeniowe do P. Z. U. W. zmniejszone zostały w granicach od 10 do 40 procent, zależnie od warunków lokalnych w poszczególnych powiatach. W ostatnich czasach składki przymusowego ubezpieczenia budowli zmniejszone były o 10 proc. w roku 1931, następnie zaś o dalsze 10 proc. z dniem 1 stycznia br. W związku z dalszą zniżką składek, preliminowana na rok bieżący, ogólna kwota składek z przymusowego ubezpieczenia budowli wyniesie 50 milj. zł., podczas gdy w roku 1930 wynosiła 76.5 miljonów zł. (w)

— Konkurs dla kandydatów państwowego Instytutu nauczycielskiego. Ministerstwo wyznań religijnych i oświecenia publicznego rozpisało konkurs na urlopy płatne dla kandydatów do Państwowego Instytutu Nauczycielskiego w Warszawie w roku szkolnym *1932-33*. O przyjęcie ubiegać się mogą kierownicy i stali nauczyciele publicznych szkół powszechnych, szkół ćwiczeń przy seminarjach nauczycielskich i szkół specjalnych, którzy najpóźniej w roku 1928-29 ukończyli wyższy kurs nauczycielski, lub inne analogiczne studja. Nauczyciele, przyjęci do instytutu, otrzymają płatny urlop na pierwszy rok studjów, zależnie zaś od wyników pracy, urlop ten przedłużony będzie na rok następny. Podania wnosić należy do odpowiednich kuratorjów, które zgłoszenia kandydatów, zasługujące na uwzględnienie, skierują następnie do ministerstwa oświaty. (w)

— Sprawa dalszego istnienia komitetu do spraw bezrobocia. W łonie rządu rozpatrywana jest obecnie sprawa dalszego istnienia naczelnego komitetu do spraw bezrobocia, który utworzony został zasadniczo na okres zimowy do 1. kwietnia br. Jak się dowiadujemy, najprawdopodobniej naczelny komitet utrzymany będzie w dalszym ciągu. W związku z tem spodziewać się należy, że utrzymane zostaną również dopłaty na rzecz komitetu do opłat telefonicznych, telegraficznych i pocztowych. Jednocześnie z naczelnym komitetem istnieć będą oczywiście w dalszym ciągu komitety wojewódzkie do spraw bezrobocia. (w)

Województwo śląskie.

* **Wysokie odznaczenia dwóch kapłanów śląskich.** Ojciec św. zamianował **ks. Pawła Brandysa,** kanonika kapituły katowickiej i proboszcza w Michałkowicach, swoim **prałatem domowym.** Ks. proboszcz **Stefan Szwajnoch** z Chorzowa mianowany został szambelanem Ojca św. (w)

* **Upaństwowienie dwóch gimnazjów.** Na ostatniem posiedzeniu komisji budżetowo - skarbowej sejmu śl. uchwalono przyjęcie z dniem 1 kwietnia komunalnych gimnazjów w Siemianowicach i Szarleju na etat województwa śląskiego. (w)

* **Ze Śląskiego Komitetu popierania wytwórczości krajowej.** Pod przewodnictwem radcy wojew. p. Juzwy, odbyła się w dniu 14 bm. w Izbie Handlowej konferencja informacyjna grupy elektrotechnicznej Śl. Komitetu wytwórczości krajowej przy licznym udziale przedstawicieli przemysłu i handlu tego działu, instalatorów oraz biur zakupów ciężkiego przemysłu. Konferencja miała na celu wymianę zdań i ukonstytuowanie specjalnej komisji elektrotechnicznej, której zadaniem będzie rozpatrywanie wszelkich zagadnień, wchodzących w zakres potrzeb przemysłu elektrotechnicznego zgodnie z polityką Śl. Komitetu popierania wytw. krajowej. Komisja będzie w swym zakresie opracowywać memorjały do władz i komunikaty, przygotowywać materjały dla akcji propagandowej, wskazywać zainteresowanym źródła nabywania wyrobów krajowych itd. Komisja ukonstytuowała się w następującym składzie: pp. inż. Sobek (Państw. Fabr. Zw. Azotowych), jako przewodniczący oraz członkowie p. p. inż. Beck (O. K. W.), Fiszbein (Heffner i Berger), Gonsiorowski (G. A. G.), Lichtenbaum (Kandem), inż. Lubowicki (Stow. Inż. Górn. Hutn.), Mandel (Zakłady Elektro), inż. Pogorzelski (Giesche S. A.), Punicki (Giesche Fabr. Porcelany), Szmatloch (instalacje), Thoma (instalacje), inż. Unger (Państw. Fabr. Zw. Azot.), inż. Wasylkiewicz (P. T. H.), Wysocki (Elektrokontakt), Zdralek (Kandem) oraz delegat Stow. Doz. Kotłów. (w)

* **Wypowiedzenie umowy zarobkowej w hutach żelaza.** Do zawodowego związku metalowców wpłynął w dniu wczorajszym komunikat związku pracodawców górnośląskiego przemysłu górniczo - hutniczego wypowiadający zarobki w hutach żelaza na dzień 31 marca i żądający ich obniżki o 25 proc.

Drugie zawiadomienie Związku pracodawców górnośląskiego przemysłu górniczo - hutniczego zapowiada obniżenie zarobków w zakładach wyrobów emaljowych „Silesia" w Paruszowcu na dzień 31 marca rb., oraz żąda obniżenia zarobków o 25 proc. (l)

* **Odroczenie komisji pojednawczo-rozjemczej.** Zapowiedziane na dzień 17 bm. posiedzenie komisji pojednawczo-rozjemczej w sprawie ustalenia zarobków na kopalniach kruszcu oraz hut metalowych (prażalnie i cynkownie) zostało na wniosek pracodawców odroczone do przyszłego tygodnia. (l)

Z Katowickiego

Ciekawy odczyt o Prusach Wschodnich.

Katowice. W piątek, dnia 18 bm. o godz. 8 wieczorem wygłosi w Katowicach w audytorjum Śl. Technicznych Zakładów Naukowych, sala nr. 136, były wojewoda p. Stanisław Srokowski z Warszawy odczyt na temat: „Rola Prus Wschodnich wobec Niemiec i Polski". Odczyt ten jest trzecim z cyklu tegorocznego Z. O. K. Z. Wstęp bezpłatny. — Wykład ten na tak ciekawy i aktualny temat ściągnie niewątpliwie jeszcze liczniejszych słuchaczy, aniżeli poprzednie dwa wykłady. (w)

Loterja na rzecz bezrobotnych.

Katowice. We wtorek rozpoczęło się ciągnienie loterji fantowej na rzecz bezrobotnych. Ciągnienie to odbywa się w westibulu gmachu wojewódzkiego. Na rozpoczęciu ciągnienia byli obecni p. wojewoda dr. Grażyński, p. prezydent miasta Kocur i szereg przedstawicieli władz. Senator Kowalczyk wygłosił dłuższe przemówienie. Dziewczynki poczęły następnie z dużego bębna wyciągać losy. Losy księgowane są trzykrotnie tak, że wykluczone są jakiekolwiek pomyłki. Ciągnienie trwać będzie 5 dni, przyczem dziennie wylosowanych zostanie *2* 000 fantów. (w)

Rejestracja inwalidów wojennych.

Katowice. W celach rejestracji wzywa się wszystkich zamieszkałych w obrębie miasta Wielkich Katowic bezrobotnych ciężko, tj. od 50 proc. i wyżej uszkodzonych inwalidów wojennych i powstańczych do zgłoszenia się najpóźniej do 25 marca br. w tut. miejskim urzędzie opieki społecznej, ul. Młyńska 4, III piętro, pokój 31. Zainteresowani winni zabrać ze sobą najnowszy dowód co do % ich uszkodzenia. (l)

Zakończenie kursu stenografji.

Katowice. Onegdaj zakończono egzaminem kurs stenografji polskiej, prowadzony z ramienia tow. stenogr. „Staszic" pod nadzorem Zespołu tow. sten. Wyniki pracy uczestników kursu były pod każdym względem zadawalniające. Spodziewać się można, że zdobyta na kursie umiejętność ułatwi w dużym stopniu pracę biurową absolwentom kursu, a tym którzy nie posiadają posad, umożliwi szybsze ich zdobycie. Wpisy na następny kurs stenografji odbywają się w każdy wtorek między godz. 7.30 a 8.30 na I. piętrze w szkole wydziałowej przy ul. Szkolnej. (m)

Śląski Lloyd okradziony.

Katowice. W nocy na 15 bm. włamali się nieznani sprawcy zapomocą podrobionych kluczy do magazynu firmy Śl. Lloyd (ul. Jagiellońska 5) i skradli 2 skrzynie smalcu, 1 skrzynię naczyń kuchennych emaljowych, skrzynię zawierającą aparaty fotograficzne, przybory do aparatów fotograficznych, a ponadto porozbijali kilka skrzyń z książkami i z częściami samochodowemi. Wartość skradzionego towaru wynosi około 1 500 zł.

Przyjechała do Katowic, by pozbyć się pieniędzy.

Katowice. Józefa Chojnacka, robotnica, zam. w Zimnowodach, pow. częstochowskiego, doniosła, że dnia 14 bm. przed południem w drodze do biura konsulatu niemieckiego w Katowicach, zaczepioną została przez nieznaną kobietę, która przed wejściem do wspomnianego konsulatu przyrzekła pomoc przy uzyskaniu paszportu zagranicznego. W czasie tej rozmowy zjawił się nagle pewien osobnik, którego nieznana kobieta przedstawiła jako kierownika konsulatu niemieckiego, a jednocześnie prosiła go, by pośredniczył przy uzyskaniu paszportu dla Chojnackiej. Nieznany osobnik zwrócił się do Chojnackiej z zapytaniem, czy posiada pieniądze, a gdy ta dała odpowiedź twierdzącą, wówczas polecił on włożyć do koperty 10 zł. i 20 RM. W czasie nieuwagi zręcznym ruchem osobnik ów wyjął niespostrzeżenie pieniądze z koperty, następnie włożył do koperty kilka skrawków papieru i zalepił ją i tak zalepioną oddał Chojnackiej z tym, by zaczekała na schodach, a sam z nieznaną kobietą znikli w gmachu i więcej nie powrócili. (p)

Zamierzała sobie odebrać życie w kiosku.

Mała Dąbrówka w Katowickiem. Dn. 15 bm. o godz. 20 w kiosku przy ul. Hallera usiłowała popełnić samobójstwo przez wypicie większej dawki esencji octowej Anna Michalikowa, zamieszkała w Szopienicach. Desperatkę odwieziono do szpitala gminnego w Roździeniu. (l)

Samobójstwo.

Szopienice w Katowickiem. Dnia 15 bm. w godzinach popołudniowych przez wypicie większej dozy lizolu, żonaty bezrobotny Eryk Jasny chciał sobie odebrać życie. W stanie beznadziejnym odwieziono go do szpitala gminnego w Szopienicach, gdzie walczy ze śmiercią. Przyczyną samobójstwa były niesnaski rodzinne. (l)

Kradzież sukna.

Nowa Wieś w Katowickiem. W nocy dnia 15 bm. włamali się nieznani sprawcy do składu mistrza krawieckie-

go Pietruszki Pawła z Nowej Wsi, przy ul. 3 Maja i skradli kilka zwoji sukna granatowego i czarnego, ogólnej wartości 5 000 zł. (p)

Kradzież biżuterji.

Chorzów w Katowickiem. Dnia 15 bm. pomiędzy godz. 6 a 7 włamał się nieznany sprawca do mieszkania Konstantyny Gwoździowej (ul. Wolności 2) i skradł 247 zł., 10 RM., 3 suknie, 3 duże chustki wełniane zimowe, 2 chustki letnie, fartuch jedwabny, 5 koszul damskich, 4 białe ręczniki, 2 złote pierścionki, 2 pary złotych kolczyków, 2 sznury korali, kartę cyrkulacyjną wystawioną przez dyr. polic. Katowice z ważnością na rok 1932. książeczkę inwalidzką i kasy pośmiertnej, oraz inne dokumenty, opiewające na nazwisko męża poszkodowanej. Ogólna wartość skradzionych rzeczy wynosi około 1 000 zł. (p

Z Król. Huty

Ofiara gołoledzi.

Król. Huta. W podwórzu realności (ul. Gimnazjalna 28), wskutek pośliźgnięcia się upadła 52-letnia Mina Nebenzahl i złamała lewą nogę. Odstawiono ją do szpitala miejskiego. (p

Pożar mieszkaniowy.

Król. Huta. Dnia 14 bm. około godz. 14 wskutek zapalenia się od pieca kuchennego prowizorycznej ściany z desek, wybuchł pożar w mieszkaniu Melchjora Pasieki (ul. Jana 1) i zniszczył całkowicie ściany, sufit oraz częściowo dach domu mieszkalnego. Szkoda wynosi około 1 000 zł. Zaalarmowana straż pożarna pożar w krótkim czasie zlokalizowała. Wypadku w ludziach nie było.

Skutki pijaństwa.

Król. Huta. Karol Szczypiot, lat 24 (ul. Styczyńskiego) powrócił w dniu 14 bm. do domu i w stanie pijanym i z niewyjaśnionej przyczyny wszczął kłótnię z rodzicami, a następnie powybijał wszystkie szyby w oknach, przyczem poprzecinał sobie tętnice u rąk. Odstawiono go do szpitala miejskiego. (p

Z Świętochłowickiego

Mianowanie komisarycznej rady

Łagiewniki w Świętochłowickiem. Mianowana została przez wojewodę komisaryczna rada gminna, w skład której wchodzą pp.: Ignacy Kozubek, Leopold Malcherek, Feliks Michalski i Wincenty Rak. (w

Szczegóły wykrycia przemytu sacharyny.

Łagiewniki w Świętochłowickiem. Donosiliśmy już o wykryciu kryjówki przemytniczej w sklepie Blocka. Powód tego faktu był dość ciekawy. Otóż w pewnym warszawskim hotelu aresztowano dwóch osobników, podających się jako wysłannicy króla Abissynji. Znaleziono przy nich 30 kg. sacharyny. Wdrożono energiczne śledztwo, które wydało nieoczekiwany wynik. W notatkach przemytników znaleziono następującą kartkę z napisem: „Król. Huta 268 Franz". Jak się okazało, była to liczba numeru telefon. niejakiego Franciszka Blocka w Łagiewnikach. W wyniku tego urządzono w mieszkaniu Franciszka B. rewizję ,która dała pomyślne wyniki. Dalej stwierdzono, że bracia Blocka Józef i Robert uprawiali razem z Franciszkiem przemyt. (w)

Ciął go brzytwą.

Nowe Hajduki w Świętochłowickiem. Robotnik Emil Lycok doniósł policji, że gdy przechodził ul. Krzywą w Król. Hucie, zaczepiony został przez nieznanego osobnika i bez wszelkiej przyczyny osobnik ten ciął go trzykrotnie brzytwą w lewą rękę. Po dokonanym czynie osobnik ów korzystając z ciemności zbiegł w kierunku targowiska końskiego w Król. Hucie. (p

Z Pszczyńskiego

Zaopatrzyli się.

Bieruń Stary w Pszczyńskiem. W nocy na 15 bm. włamało się do składu Bijoka kilku złodziei, którzy skradli 5 wałków płótna białego, 30 metrów barchanu, 30 metrów płótna na poszwy, 5 tuzinów skarpetek, 3 tuziny pończoch damskich, 2 chusty, 3 tuziny koszul męskich, półtora tuzina czapek, 2 tuziny kapeluszy, i tuzin koszul trykotowych, półtora tuzina rękawiczek męskich ogólnej wartości 2 000 złotych. Policja czyni poszukiwania celem wykrycia sprawców kradzieży. (l)

Z Rybnickiego

„Ponad śnieg bielszym się stanę".

Rydułtowy w Rybnickiem. W niedzielę, 20 bm urządza koło teatr. lud. amat. „Zorza" Rydułtowy o godzinie 19 przedstawienie teatralne na sali p. Jędroski (Krall) pod tytułem „Ponad śnieg bielszym się stanę", dramat w 3-ch aktach, według Stefana Żeromskiego — oprócz tego arcywesoła komedja „Stryj przyjechał" w jednym akcie, za której odegranie koło teatr. „Zorza" zostało nagrodzone na konkursie. Przedstawienie to ściągnie niewątpliwie liczne rzesze miejscowej i okolicznej ludności. (m)

Nadużycia w urzędzie pocztowym.

Pszów w Rybnickiem. W urzędzie pocztowym w Pszowie zatrudniony był od dłuższego czasu w charakterze asystenta Tadeusz Kumora. Ostatnio zwrócił on na siebie uwagę wystawnym trybem życia. Przeprowadzone badania ksiąg na poczcie ustaliły, że Kumora dopuszczał się licznych nadużyć, przyczem przywłaszczył sobie 2000 zł. Kumorę aresztowano i przesłano do więzienia w Wodzisławiu. Dowiadujemy się, że Kumor pochodzi z Pleszna pow. Tarnów i był początkującym urzędnikiem. (w)

Znalezienie pocisku artyleryjskiego.

Knurów w Rybnickiem. W ubiegłą sobotę czeladnik kominiarski Rduch z Paniówek znalazł w szopie na kopalni Skarboferme w Knurowie, służącej do przechowywania sprzętu kominiarskiego, pocisk artyleryjski niewypalony. Dochodzenia wykazały, że pocisk ten został tamże przechowany najprawdopodobniej przez żołnierzy austrjackich, którzy w czasie wojny światowej przebywali na tejże kopalni. (l)

Kradzież aparatu projekcyjnego.

Knurów w Rybnickiem. W ubiegłą sobotę skradł 17-letni Kisiel z Knurowa z niezamkniętego mieszkania mistrza ceglarskiego Poloka aparat projekcyjny wartości 350 złotych. W toku dochodzeń przytrzymano Kisiela, a skradziony aparat oddano napowrót poszkodowanemu.

Z Lublinieckiego

Zebranie rodzicielskie w sprawie wychowania młodzieży pozaszkolnej.

Lubsza w Lublinieckiem. Po uroczystej akademji filji Z. Z. P. w Lubszy odbyło się zebranie rodzicielskie w sprawie wychowania młodzieży pozaszkolnej. Do licznie zebranych rodziców wygłosił komendant związkowy naucz. p. Karuga referat: „O potrzebie organizowania młodzieży pozaszkolnej w SMP.". Referent wskazał na dzisiejszą demoralizację młodzieży, na brak odpowiedniej opieki nad nią, gdy opuści mury szkolne i na korzyści, jakie mają rodzice, gdy ich dzieci należą do organizacyj. Po dyskusji uchwalono założyć na przyszłą niedzielę SMP. (w)

Z Tarnogórskiego

Najechanie samochodem.

Rudne Piekary w Tarnogórskiem. Dnia 14 bm. najechany został samochodem osobowym Józef Spałek, skutkiem czego doznał lekkiego okaleczenia głowy i lewej nogi. Okaleczonego. który ponosi winę wskutek własnej nieostrożności odstawiono samochodem do szpitala pow. w Tarn. Górach. (p

Czy jesteś członkiem Z. O. K. Z.?

Listy naszych Czytelników.

Z walnego zebrania Stowarz. przyjaciół ogródków.

Król. Huta. W niedzielę, dnia 13 marca br. o godz. 14 w lokalu własnym, w Król. Hucie, przy ul. Hajduckiej 62, odbyło się walne zebranie członków Stowarzyszenia przyjaciół ogródków, sp. z ogr. odp., w którem wzięła udział stosunkowo dużą ilość członków. Przed rozpoczęciem zebrania zabrał głos obecny na sali przedstawiciel Śl. stacji ochrony roślin w Cieszynie p. inż. dr. Kasprowicz, wygłaszając bardzo pouczający dla członków wykład pt. „Zwalczanie szkodnik. w ogródku działkowym". Następnie członkowie przystąpili do dalszych obrad. w szczególności wyborów władz spółdzielni, tj. zarządu oraz rady nadzorczej. Poprzednio jeszcze zatwierdzono budżet oraz udzielono absolutorjum staremu zarządowi. Po załatwieniu kilku innych spraw mniejszej wagi. przewodniczący stow. zamknął zebranie hasłem „Cześć ogrodnictwu działkowemu". (w)

W obronie prawdy.

Król. Huta. Czytając w ostatnich numerach „Katolika" o takich zniewagach, jakie rzucano na duchownych w Łaziskach i Pawłowicach, nie mogę pominąć ich milczeniem, gdyż byłabym pomocniczką lub uczestniczką w tej grzesznej robocie. Znam ks. Tomalę (proboszcz w Łaziskach), który był w Król. Hucie wikarym i cała parafja św. Jadwigi może mu dać świadectwo jako dobremu pasterzowi dusz i ojcu uciśnionych i prześladowanych, których rany goił balsamem pociechy. Nie gardził on ani ostatnim ulicznikiem, to też kochali go wszyscy i żegnali ze łzami w oczach. Dobrze on zasłużył się około Stowarzyszenia Młodzieży Polskiej. Zarządzenia J. E. ks. biskupa nie wolno było zlekceważyć, gdyż jako dobry pasterz wie napewno co dobre a co złe. Dlatego też winniśmy słuchać jego rozporządzeń z tą nadzieją, że nas nie zawiedzie i doprowadzi dusze nasze do upragnionego celu. Wyciąga on za nas ręce do góry i woła jak ongiś apostołowie na morzu burzliwem, gdy Pan Jezus spał: „Panie ratuj nas, bo giniemy!" Tego wołania w dzisiejszych czasach szczególnie trzymać się winniśmy, zwłaszcza, gdy zdaje nam się, że już staczamy się w przepaść. A cóż może nas wyratować z opresji? Tylko rzewna, błagalna modlitwa, gdyż ona to zawsze wzruszy miłosierne i sprawiedliwe serce Pana Boga i daje nam to, czego pragniemy. **Czytelniczka.**

Z życia organizacyjnego Z. O. K. Z.

Ruda w Świętochłowickiem. W dniu 4 lutego br. pod przewodnictwem p sędziego Podoleckiego odbyło się zebranie miejscowego koła Z. O. K. Z. w Rudzie. Na zebraniu tem p. Wojnarski zdał sprawozdanie z akcji „Miesiąca Propagandy Śląska", która wykazała 568 zł czystego dochodu przekazanego dyrekcji Z. O. K. Z., poczem p. Klama wygłosił referat na temat „Polityka Polski przedrozbiorowej".

Godula w Świętochłowickiem. Ostatnie zebranie miejscowego koła ZOKZ., jakie miało miejsce w Goduli, zgromadziło znaczną ilość społeczeństwa, gdyż zebranie to poprzedzone zostało wyświetlaniem filmu z czasów wielkiej rewolucji francuskiej i z czasów tworzenia Konstytucji 3-go Maja w Polsce. Szczegółowego objaśnienia w czasie wyświetlania filmu udzielał p. kierownik Łowiński. Zebranie, które z kolei potem nastąpiło, poświęcone zostało sprawie obcokrajowców zatrudnionych w handlu i przemyśle górnośląskim.

Kłodnica w Katowickiem. W ostatnią niedzielę odbyło się miesięczne zebranie miejscowego koła ZOKZ. w Kłodnicy, na którem zebrani postanowili zorganizować cykl pogadanek z zakresu obrony przeciwgazowej dla miejscowej ludności. Na zebraniu tem prezes Koła p. Kwaśny wygłosił odczyt p. t. „Stosunek Gdańska do Polski".

Czarna Huta w Tarnogórskiem W dniu 6 marca br. odbyło się miesięczne zebranie miejscowego koła Z. O. K. Z. w Czarnej Hucie, na którem p. Antoni Bauta wygłosił odczyt o „wzajemnych stosunkach między Gdańskiem a Polską". Na zebraniu tem zapisało się na członków 5 osób. Zebraniu przewodniczył p. Piotr Ochman.

Z ruchu towarzyskiego i szkolnego w Międzyrzeczu.

Międzyrzecze w Pszczyńskim. W dniu 13 marca br. odbyło się zebranie miejscowego koła Z. O. K. Z., na którem został wygłoszony referat przez pana Swajdę, kier. szkoły w Frydku p. t.: „Walki Polaków o wolność", w którym ze względu na uroczystość zbliżających się imienin marszałka Józefa Piłsudskiego, uwydatnione były szczególnie ostatnie walki w celu odzyskania niepodległości. W dalszym ciągu prezes miejsc. koła Z. O. K. Z. Kassolik wygłosił krótkie przemówienie ku uczczeniu wskrzesiciela ojczyzny — marszałka Józefa Piłsudskiego. Wieczorem tegoż samego dnia dzieci szkolne z Międzyrzecza odegrały trzy sztuki teatralne, a mianowicie: „Zamieńmy się", „Potęga Najśw. Marji Panny" i „Święta Germana". Dzieci ćwiczone dłuższy czas przez tutejsze nauczycielstwo, sztuki odegrały bardzo uczuciowo, a zwłaszcza ostatnia sztuka wycisnęła niejednemu widzowi sporo łez. Czysty dochód przeznaczono na bibljotekę szkolną dla dzieci. Zaznaczyć należy, że dzieci tut. urządziły już poraz drugi w bieżącym roku podobną imprezę, aby wzbogacić bibljotekę własną pracą, gdyż znikąd nie można na ten cel uzyskać potrzebnych funduszów. (w)

Wygrane w pierwszych dwóch dniach ciągnienia Loterji Fantowej.

Pierwsza cyfra oznacza numer losu, druga numer fantu.

2293 —	8	Obraz olejny
71475 —	9	Obraz olejny
36863 —	12	Czara porcelanowa
47691 —	119	Sztuciec na 12 osób
82152 —	170	Płaszcz damski
34447 —	209	Makata
56250 —	210	Suknia jedwabna
27970 —	211	Suknia wełniana
57933 —	282	Garnitur męski
9634 —	283	Płaszcz męski
67717 —	284	Płaszcz męski
76615 —	285	Płaszcz męski
69940 —	401	Płaszcz męski
18152 —	430	Aparat fotograficzny
9686 —	431	Lornetka teatralna damska
9770 —	560	Sztuciec na 12 osób
11357 —	562	Wazonik z bronzu
4702 —	566	Makata japońska
81876 —	606	Obraz pastelowy
27798 —	680	Głośnik radjowy
53084 —	690	Dzban kryształowy
11531 —	836	Aparat fotograficzny
78603 —	1244	Obraz olejny
2202 —	1245	Obraz Olejny
96491 —	1246	Obraz olejny
60076 —	1250	Obraz olejny
48028 —	1251	Dywan
2145 —	1252	Serwis do kawy na 6 osób
8997 —	1253	Rower
39969 —	1254	Rower 2-kołowy dla dziecka
332 —	1255	Rower 2-kołowy dla dziecka
67414 —	1256	Maszyna do szycia
73906 —	1257	Obraz olejny
23356 —	1258	Łóżko metalowe
33246 —	1278	Talerz na owoce
11000 —	1281	Waza
93979 —	1296	Serwis na 12 osób
28515 —	1297	Biurko
27735 —	1298	Gramofon
28516 —	1299	Gramofon
60533 —	1325	Narty kompl.
41840 —	1326	Narty kompl.
16452 —	1475	Zegar ścienny
99081 —	1476	Waza mosiężna z tacą i 12 kubk.
6181 —	1477	Stolik do palenia
94112 —	1478	Figura z bronzu
12030 —	1479	Zegar z bronzu
11733 —	1480	Kałamarz marmur. (5 części)
57047 —	1481	2 mtr. materjału
85088 —	1549	5 tom. Księgi Pamiątk. z P. W. K.
71260 —	1806	Szafa na bibljoteke
20744 —	2370	Portret P. Prezydenta
40167 —	2372	Serwis stołowy
89161 —	2373	Rogi jelenie
40393 —	2375	Obraz
93066 —	3139	Lis srebrzysty
54541 —	3143	Otomana
92953 —	3146	Kuchnia (4 części)
45488 —	3663	Postument platerowany
2332 —	3664	Garnitur stoł. do przypraw
37024 —	3667	Klosz do jarzyn (plater.).

Prócz tego wylosowanych zostało 4.161 innych fantów wartości poniżej 100 zł.

Rzut oka na działalność Towarzystwa Czytelni Ludowych na Śląsku.

w latach 1921 — 1932.

Towarzystwo Czytelni Ludowych, jedno z najstarszych i najbardziej zasłużonych na ziemiach b. zaboru pruskiego organizacyj, wypełnia i dziś choć w trudnych warunkach materjalnych (przy obecnym kryzysie gospodarczym) nader skuteczną swą szczytną misję — niesienia oświaty w najszersze warstwy narodu, głównie przez bibljoteki, czytelnie, kursy, wykłady, Uniwersytety Ludowe i t. p.

Zrozumienie potrzeby oświaty, zrozumienie roli T. C. L. w podniesieniu ogólnej kultury polskiej w czasach powojennych, najwięcej przejawiało się na prastarej ziemi śląskiej, odwiecznie polskiej, stąd w latach ostatnich województwo śląskie dzierży prym w rozwoju działalności T. C. L. na ziemiach b. zaboru pruskiego. Przypisać to należy w ogromnej mierze poparciu materjalnemu i moralnemu społeczeństwa śląskiego, szczególnej opiece władz duchownych i świeckich, współdziałaniu z T. C. L. Towarzystw i Organizacyj pokrewnych, nadmiernemu ukochaniu idei TCL. przez wielu, wielu pracowników, niekiedy cichych i nieznanych, którzy swą mrówczą, bezinteresowną pracą, ślęczeniem po bibljotekach niezmordowana ruchliwością w rozwijaniu różnych imprez i zbiórek — przyczyniali się do ożywienia ruchu w T. C. L. i przysparzali Towarzystwu wielką ilość członków, uiszczających regularnie nałożone na siebie dobrowolne składki, niekiedy wcale wysokie. I oto cześć wielka i wdzięczność dla tych tysięcy ofiarnych ze strony władz centralnych Towarzystwa.

Mając na uwadze minioną przeszłość działalności T. C. L. w ciągu dziesięciolecia, którą w ogólnych zarysach ilustrują dane cyfrowe w końcowem zestawieniu artykułu, przypuszczać należy, że i w obecnym czasie i w przyszłości nie zmniejszy się tak znacznie ofiarność społeczeństwa śląskiego, nie zmniejszy się poparcie moralne i materialne władz i instytucyj państwowych, czy samorządowych poparcie i współdziałanie organizacyj i towarzystw. Znajdą się w dalszym ciągu niestrudzeni szermierze idei T. C. L., znajdą się w większej liczbie bezinteresowni pracownicy społeczni, bo praca w T. C. L. jest niekiedy wielkiem ukochaniem, jest przeświadczeniem spełniania szczytnej misji dla dobra ogólnego, dla powiększenia wartości duchowych, które są niezniszczalne. Gdy duch w narodzie będzie silny i zdrowy — przetrwa i najgorsze chwile. A któż bardziej przychodzi ze zdrowym pokarmem duchowym, któż bardziej podaje siły do wytrwania, jak nie Tow. Czytelni Ludowych przez zdrowe, dobre książki, przez zdrowe dobre słowo!

I dalej Towarzystwo Czytelni Ludowych pragnie właśnie dzisiaj szczególnie zainteresować się i zaopiekować tymi najbiedniejszym, którzy nie mają często dachu nad głową, nie mają chleba codziennego, którzy pozbawieni są pracy, skazani są na łup różnych wywrotowców i demagogów komunistycznych, którzy w serca ich pragną zasiać jad nienawiści i wywołać pożar ogólnego zniszczenia tak dóbr materjalnych, moralnych jak duchowych.

Przez przyjęcie tych najbardziej potrzebujących opieki w swoje świetlice i czytelnie, przez umożliwienie im bezpłatnego korzystania z bibljotek, przez częste wykłady z przeźroczami, przez urządzanie różnych imprez, przepojonych i radosnemi momentami — pragnie Towarzystwo Czytelni Ludowych w ten możliwy dla siebie sposób ulżyć ciężkiej doli, jaka dzisiaj tysiączne, tysiączne szeregi przygniata. I tu liczy T. C. L. tembardziej na poparcie ze strony tych, którym dane jest przez drobny choćby grosz przyczynić się Towarzystwu do wypełnienia wyżej wyliczonych a tak pożytecznych zadań.

A więc silną wiarą w powodzenie przystępuje Towarzystwo Czytelni Ludowych do pracy u początków drugiego dziesięciolecia w wolnej Polsce na terenie Śląska. Niechaj otuchy do tej pracy pracownikom T. C. L., a całemu społeczeństwu śląskiemu chęci do jej wydatnego poparcia — dodadzą cyfry, które niżej podajemy, a które same za siebie mówią:

Bibljoteki i ich działalność od 1 lipca 1931 r. do 30 czerwca 1931 r.

Rok	Bibljotek	Książek	Czytelników	Wypożyczeń
1921/22	149	24.200	5.183	37.852
1922/23	149	39.623	7.833	58.678
1923/24	175	42.224	11.111	84.733
1924/25	188	49 627	11.933	136.144
1925/26	220	58.701	17.947	203,518
1926/27	253	78.034	21.207	261.089
1927/28	285	101 246	25.448	302.267
1928/29	314	117.417	27 282	411.491
1929/30	320	133 018	29.661	471 290
1930/31	325	137.715	30,125	535.055

Zebrania, wykłady i wypożyczanie przeźroczy za czas od 1 lipca 1921 do 30 czerwca 1931 r.

Rok	Członków	Zebrań Kom.	Zebrań Waln.	Wiec. ośw.	Obch. i wieczorn.	Wykładów z przeźrocz.	Wykładów bez przeźr.	Wykładów Razem	Ilość Seryj	Ilość Obrazków	Ilość Wypożycz.
21/22	?	5	2	4	—	—	—	—	32	666	—
22/23	?	46	13	119	8	31	41	72	43	1115	64
23/24	?	125	23	101	26	75	37	112	50	1167	126
24/25	?	277	83	94	133	259	291	550	77	1871	232
25/26	?	336	79	—	378	286	162	448	82	2005	360
26/27	3790	539	129	171	357	535	459	994	140	3002	564
27/28	5241	650	158	232	461	1257	872	2129	208	4774	892
28/29	11219	699	179	187	505	515	584	1104	211	4927	745
29/30	6850	65	8	140	398	376	457	833	204	4771	696
30/31	4839	624	146	404	404	309	417	746	207	4937	540

Czytelnie dzienników i ich frekwencje od 1 lipca 1927 do 30 lipca 1932 r.

Rok	Ilość Czyteln	Ilość Dzienników i Czasopism	Krzeseł	Stołów	Frekwencja dzienna	Radjoodbiornik
1927/28	21	388	650	107	550	6
1928/29	25	382	737	150	646	13
1929/30	36	392	908	179	902	15
1930/31	36	320	908	179	1.100	15

O tańsze piwo, a bardziej jeszcze tańsze potrawy.

Komisja do badania cen przy magistracie w Katowicach wobec domagania się opinji publicznej, zajmowała się na swem posiedzeniu w dniu 15 bm. pomiędzy innemi sprawą obniżenia cen piwa i potraw w restauracjach.

Stwierdzono, że cena piwa i trunków bezalkoholowych mimo potanienia artykułów żywnościowych pierwszej potrzeby nie została obniżona.

Ludność tutejsza a szczególnie robotnicy i urzędnicy, których zarobki obniżone zostały do minimum wobec wygórowanej ceny piwa (szklanka 50 gr). nie są w możności wypić sobie nieraz szklanki piwa.

Na Śląsku, jak wiadomo, jest piwo nieomal artykułem konsumpcyjnym pierwszej potrzeby, albowiem tutejszą ludność w 80 procent można zaliczyć do konsumentów.

Nadmienić tu wypada, że cena produktów do wytwarzania piwa znacznie się obniżyła. Za jęczmień browarn. płacono n. p. w marcu 1930 za 100 kg 27 zł, w 1931 r. 25 zł, a dzisiaj płaci się 23,75 zł, czyli w stosunku do ubiegłych dwóch lat różnica zniżki wynosi 0,05 do 0,12 %. Przedstawiciele przemysłu browarskiego zrzeszeni w koncernie, a mianowicie browarów tyskiego, okocimskiego i żywieckiego wypowiedzieli się przeciw jakiejkolwiek obniżce piwa, motywując swoje stanowisko tem, że są zbyt obarczeni podatkami.

W sprawie cen na potrawy w restauracjach stwierdzono, że i te ceny nie zniżkowały pomimo, że mięso znacznie potaniało. **Za obiad, składający się z rosołu i kotletu wieprzowego płaci się przeciętnie od 2 do 2.40 zł, nie licząc w tem 10 % za obsługę.** Ceny te są zbyt wygórowane, jeżeli się zważy, że pół kilograma mięsa wieprzowego można nabyć **już w cenie 60 groszy.**

Również nieuzasadnione są ceny na herbatę i kawę w restauracjach, gdzie dotychczas pobiera się **za szklankę 50 do 60 groszy.**

Czas najwyższy, ażeby przemysłowcy browarów i restauratorzy dobrowolnie przystąpili do obniżenia cen, albowiem w przeciwnym razie społeczeństwo będzie musiało na pewien czas wstrzymać się od picia piwa i spożywania obiadów w restauracjach. (l)

Przegląd religijny.

Olbrzymia diecezja dokoła bieguna północnego.

Z Rzymu donoszą: Kapłan francuski Turquetil, który od 30 lat bawi w krajach arktycznych czyli podbiegunowych został mianowany biskupem. Diecezja jego obejmuje 1.000 mil kwadratowych. Należy do niej także biegun północny.

Zawieszenie broni dzięki inicjatywie misjonarza.

Kilka dni temu dzięki inicjatywie ojca Jacquinot de Besange, armje walczące na Dalekim Wschodzie zgodziły się na krótkie zawieszenie broni. Ten czas pokoju wyjednał dzielny Jezuita, kapelan batalionu ochotniczego z koncesji międzynarodowej celem umożliwienia spokojnej ewakuacji kobiet i dzieci z terenu walk. Ojciec Besange przebywa w Chinach od 1913 r. Zasługi jego i niezwykłe poświęcenie zjednały mu szacunek u rządu chińskiego, który w r. 1924 odznaczył go orderem „złotego kłosa".

Postępy katolicyzmu w Marokku.

„La Croix" donosi ostatnio obszernie o postępach katolicyzmu w Marokku. Działalność misyjna w tym kraju do czasu wojny światowej niemal zupełnie niemożliwą ze względu na ciągłe niepokoje, wojny i napady, jakich widownią był ten kraj. Dopiero w ostatnich latach wzmogła się znacznie praca misjonarska, wykazując już wielkie postępy. Sam wikarjat apostolski w Rabat liczy 74 księży, głównie Franciszkanów, którzy są głównymi pionierami wiary katolickiej w tym kraju niespokojnym i odznaczającym się uciążliwie gorącym klimatem.

Obchód jubileuszu kapłańskiego ks. biskupa Tomczaka.

W dniu 6 bm. odbył się jubileusz 25-lecia kapłaństwa J. E. ks. biskupa dr. Tomczaka, sufragana diecezji łódzkiej. O godz. 10 rano dostojny Jubilat odprawił uroczystą Mszę św. w katedrze łódzkiej, na której byli obecni JE. ks. biskup ordynarjusz dr. W. Tymieniecki, kapituła in corpore, przedstawiciele władz państwowych, wojskowych, komunalnych, delegacje organizacyj A. K., społecznych i religijnych, oraz liczne rzesze społeczeństwa katolickiego. Po nabożeństwie dostojnemu Jubilatowi składano życzenia w prywatnem Jego mieszkaniu. Z racji powyższych uroczystości Stolica Apostolska nadesłała dostojnemu Jubilatowi błogosławieństwo papieskie.

Działalność Stowarzyszenia Młodzieży Polskiej.

W piątek, dnia 11 bm. odbyło się w Król. Hucie w sali magistrackiej posiedzenie rady związkowej Zw. Ml. Pol. pod przewodnictwem **prezesa rady ks. prał. Puchera.**

Obecni jeszcze byli: prezydent pan Spaltenstein, poseł, burmistrz p. Koj, ks. radca, prob. Szwajnoch, redaktor ks. Siemiennik, sekr. gen. ks. Matuszek, dyr. p. Grządziel, p. prof. Rękosiewicz, radca p. Grześ, p. p. Waletko, Polednia, Śruba i naucz. p. Karuga. Nieobecność usprawiedliwili wiceprezydent p. Szkodiarz, ks. dyr. dr. Kominek ks. prob. Tomala i p. Urbaczka.

Po odczytaniu protokółu przewodniczący komisji oświatowej p. prof. Rękosiewicz referował o stanie prac nad podniesieniem oświaty w SMP. Z zadowoleniem przyjęli wiadomość o udanych zawodach narciarskich SMP.

P. Karuga referował sprawę budowy własnej skoczni narciarskiej i budowy schroniska. Uchwalono przystąpić do budowy skoczni narciarskiej w Istebnej. Sprawę budowy schroniska odroczono do następnego posiedzenia. Dłużej omawiano sprawę zjazdu delegowanych. Ma się odbyć w Panewniku w dniu 7 i 8 maja. W tym samym czasie młodzież będzie obozowała na Zadolu. Następne posiedzenie ma się odbyć 10 kwietnia br. w W. Piekarach.

Prezesi, bibljotekarze i zelatorzy okr. SMP. przy pracy.

W sobotę, dnia 12 bm. zjechali do Katowic prezesi, bibljotekarze, zelatorzy okręgowi SMP. na zebranie, na którem zastanawiano się nad programem na przyszłość. Na zebranie to przybyli również sekr. gen. ks. Matuszek, ks. prof. Cynar, ks. Czarnecki, komendant związkowy p. naucz. Karuga i p. prof. Rękosiewicz. Obradom przewodniczył p. Waletko. Załatwiono wiele spraw oświatowych i wychowania religijnego. Dyskusja była bardzo żywa tak, że obrady trwały od godz. 16—22. Zjazd delegowanych odbędzie się dnia 7 i 8 maja w Panewniku. W czasie zjazdu obozować będzie młodzież na Zadolu. Wybrano komisję, która zajmie się zorganizowaniem obozów. Do niej weszli: naucz. p. Karuga, naucz. p. Baron, druhowie Bok, Kowolik, Bytom i Lubos. Uzgodniono terminy odbycia rekolekcyj, dla młodzieży i urządzenia zlotów okręgowych. Sprawy oświatowe referował p. prof. Rękosiewicz.

TEATR I SZTUKA.

TEATR POLSKI W KATOWICACH.

„Cloclo" w Rybniku.

W piątek 18 bm. Teatr Polski z Katowic wyjeżdża do Rybnika z operetką „Cloclo".

„Ich synowa" w Pszczynie.

W piątek 18 bm. Teatr Polski z Katowic wyjeżdża do Pszczyny z „Ich synową".

W sobotę 19 bm. o godz. 19,30 uroczyste przedstawienie z okazji imienin Pierwszego Marszałka Polski Józefa Piłsudskiego. Odegrana będzie komedja A. Fredry „Damy i huzary". Przed przedstawieniem orkiestra pol. państw. odegra hymn państwowy. Okolicznościowe przemówienie wygłosi p. J. Korman prezes katowickiego oddziału Zw. Legionistów Pol. oraz orkiestra odegra „My pierwsza Brygada".

REPERTUAR:

Czwartek, dnia 17 bm. „Noc w San Sebastjano" o godz. 19,30.

Sobota, dnia 19 bm. „Damy i huzary" uroczyste przedstawienie o godz. 19,30.

Niedziela, dnia 20 bm. „Akademja" o godz. 12

Niedziela, dnia 20 bm. „Cloclo" o godz. 15,30.

Niedziela, dnia 20 bm. „Noc w San Sebastjano" godz. 19.30.

TEATR POLSKI NA PROWINCJI:

Piątek, dnia 18 bm. „Cloclo" w Rybniku o godz. 19,30.

Piątek, dnia 18 bm. „Ich synowa" w Pszczynie o godz. 19,30.

Sobota, dnia 19 bm. „Noc w San Sebastjano" w Rudzie o godz. 19,30.

Niedziela, dnia 20 bm. „Damy i huzary" w Król. Hucie o godz. 19,30.

Repertuar kinoteatrów w Katowicach.

Kino Capitol (Wielka sala): „Bunt sumienia". (Nowa sala): „ W mocy awanturnika" — ostatnia serja.

Kino Casino: „Droga olbrzymów".

Kino Rialto: „Tajemnica sekretarki".

Repertuar kinoteatrów w Król. Hucie.

Colosseum Król. Huta. 1) Operetka filmowa „Bal w Operze" z Lianą Haid i I. Petrowiczem w rolach gł. 2) Dźwiękowy film lotniczo-szpiegowski pt.: „Piekło" (Podniebny Romans).

Kino „Roxy". Polski film dźwiękowy „Straszna noc" z Adamem Brodziszem i Zoriką Szymańską.

Kino Apollo. „Raj ukradziony" — Szmuglerzy amerykańscy.

Kino Union. Tajemnica czarnego wąwozu.

Sprawy towarzystw.

Kalendarzyk zebrań Z. O. K. Z.

Szarlej, pow. Świętochłowice. W czwartek, dnia 17 marca br. na sali p. Marcinka o godz. 20 doroczne walne zebranie miejscowego koła Z. O. K. Z.

Tarnowskie Góry. W czwartek, dnia 17 marca br. na sali szkoły górniczej przy ul. Miarki o godz. 19 zebranie miejscowego koła ZOKZ., na którem por. Sołtysik wygłosi odczyt pt. „Polska marynarka wojenna".

Woszczyce, pow. Pszczyna. W sobotę, dnia 19 marca br. o godz. 10 przed południem zebranie miejscowego koła ZOKZ. na plebanji.

Katowice-Dąb. W niedzielę, dnia 20 marca br. na sali p. Czupryny o godz. 17 zebranie miejscowego koła ZOKZ. poświęcone rocznicy plebiscytu na G. Śląsku.

Paprocany, pow. Pszczyna. W niedzielę, dnia 20 marca br. miesięczne zebranie miejscowego koła ZOKZ.

Jankowice, pow. Pszczyna. W niedzielę, dnia 20 marca br. miesięczne zebranie miejscowego koła ZOKZ. w Jankowicach.

Kalendarzyk zebrań związku poszkodowanych uchodźców śląskich.

Sobota, dnia 19 marca 1932 r.

Katowice-Zawodzie. Zebranie miesięczne o godz. 14 w Zawodziu w strzelnicy (Czytelnia Ludowa). Z powodu nader ważnych spraw prosimy wszystkich uchodźców z okolicy o przybycie.

Niedziela, dnia 20 marca 1932 r.

Katowice I: Zebranie filijne o godz. 17 w lokalu „Pod Latarniami" przy ul. Szopena. Zaprasza się wszystkich uchodźców z miasta Katowic.

Baczność członkowie Związku b. Marynarzy.

Celem wzięcia udziału w capstrzyku w piątek 18 marca rb. wzywa się wszystkich kolegów marynarzy do stawienia się w mundurach na miejsce zbiórki przed gmachem komendy policji wojew. śl. w Katowicach przy ul. Zielonej. o godz. 18,30. Do wzięcia udziału w uroczystościach w niedzielę 20 marca rb. wyznacza się miejsce zbiórki na Placu Andrzeja przy kościele garnizonowym o godz. 8.30.

Wydawnictwo: Katolika Polskiego, Górnoślązaka, Gońca Śląskiego, Katolika Śląskiego i Gwiazdki Śląskiej.

Za redakcję odpowiada: Franciszek Godula — Król. Huta.

Nakładem: Zjednoczone Wydawnictwo Gazet. Spółka z ogr. odp., Katowice, ul. Św. Stanisława 4, tel. 14-14 i 156.

Drukiem: Drukarnia Śląska, S-ka z ogr. odp. Katowice, Batorego 2, tel. 878.

Uniwersytet powszechny dla bezrobotnych miasta Katowic.

Katowice. Zagadnienie pomocy kulturalnej bezrobotnym poczyna nabierać coraz większego znaczenia, a i zrozumienia nietylko wśród organizatorów tych prac, ale przedewszystkiem wśród samych bezrobotnych.

Akcja świetlicowa, zasadzająca się dotychczas głównie na zajęciach rozrywkowych, towarzyskich, poczyna zwracać się ku pracom bardziej systematycznym, stwarza konieczność zorganizowania prac oświatowych zarówno o charakterze praktycznym (kursy zawodowe), jak również i ogólnokształcącym.

Szkoła powszechna, a nawet średnia, wiemy, że nie daje wszystkich wiadomości potrzebnych w życiu, nie daje wszystkich odpowiedzi na pytania, które przynosi dopiero życie.

Każdy człowiek napotyka na drodze swego życia szereg zagadnień, na które nie mogąc sobie sam odpowiedzieć, otrzymuje częstokroć nierzetelne, a nawet demagogiczne wyjaśnienia. Życie więc samo stwarza konieczność powstania takiego ogniska oświatowego, któreby rzetelnie a zrozumiale dawało odpowiedzi na liczne, wiecznie nurtujące w człowieku pytania, by to, co jest „wiadomem" tylko wybranym, mogło stać się udziałem najszerszych mas ludu.

Życie współczesne płynie bardzo żwawo, burzliwie, trwawi je gorączka walki o ideę, o programy, o środki i drogi do celu prowadzące. Jest skłócone i łatwo ulega wpływom postronnym. Człowiek miast być współtwórcą nowych wartości staje się narzędziem ludzi bardziej rzutkich czy sprytnych.

Potrzeba utworzenia szkoły wyrobienia społecznego, szkoły nie dokształcającej, ale kształcącej i utrwalającej wartości indywidualne w człowieku jest potrzebą chwili. Z tych założeń wychodząc, komisja świetlicowa miejskiego komitetu do spraw bezrobocia w Katowicach przystępuje w dniach najbliższych do uruchomienia uniwersytetu powszechnego dla bezrobotnych miasta Katowic. Dnia 17 marca, tj. we czwartek bm. o godz. 19 w sali rysunkowej męskiej szkoły wydziałowej przy ul. Szkolnej (III piętro) nastąpi otwarcie I-ej serji wykładów wspomnianego uniwersytetu powszechnego, który obejmować będzie około 70 godzin wykładowych w ośmiogodzinnym rozkładzie tygodniowym. Ze względów natury organizacyjnej serja ta niestety nie może zamykać całości wykładów, które dopiero po przerwie letniej będą rozwinięte i bardziej gruntownie potraktowane. Wykłady te dzielić się będą na kilka działów, a mianowicie: 1) przyroda, 2) krajoznawstwo, 3) historja, 4) sztuka, 5) higjena oraz najszerzej potraktowany dział 7) nauki społeczne.

Każdy prawie wykład będzie ilustrowany obrazami świetlnymi lub filmem. Uczestnicy nie opłacają żadnych opłat. Liczba uczestników ograniczona. Zgłaszać się mogą wszyscy bezrobotni bez względu na wiek (ponad 18 lat) i płeć. Komisja świetlicowa uprasza przy sposobności o wcześniejsze zgłoszenia i punktualne przychodzenie na wykłady.

Zgłoszenia należy kierować do gospodarzy świetlic a więc: 1) **Katowice, Krasińskiego 5 o godz. 15—19,** 2) **Zawodzie i Bogucice, ratusz, pokój 23 od 10 do 20,** 3) **Załęże, azyl miejski, od 10 do 15,** 4) **Dąb, schronisko młodzieży od 10 do 20.** Z pozostałych dzielnic należy zgłoszenia skierować do gospodarza **świetlicy w Katowicach przy ul. Krasińskiego 5.**

A zatem wszyscy bezrobotni skorzystajcie z wolnego czasu i poświęćcie ze swych 24 godzin dziennie wolnego czasu chociaż 2 godziny dla siebie, dla pogłębienia swych wiadomości. (l)

Po przyjeździe przedstawicieli Z. Z. P. U. z Warszawy.

W celu zapobieżenia dalszym unieruchamianiom zakładów przemysłowych na Górnym Śląsku, bawiła w piątek i sobotę delegacja Zjednoczenia Zawodowego Pracowników Umysłowych z kier. Związku p. Gutem, oraz przewodniczącym rady urzędniczej Chwołą w ministerstwach pracy i opieki społecznej oraz przemysłu i handlu. Wyjaśnienie, jakie udzieliło im po przedstawieniu sprawy ministerstwo pracy nie mogło ich zadowolić, gdyż cechowało ono pewną niemoc tegoż ministerstwa, wobec czego udała się delegacja do p. ministra przemysłu i handlu, który zapewniał o swojem stanowisku, sprzeciwiającem się unieruchomianiu zakładów przemysłowych. P. minister osobiście stara się, jak twierdził, o zbyt tak węgla, jak i produktów hutniczych, a w wypadkach napotykanego oporu przemysłowców, wywiera na nich cały swój wpływ, prawie, że zmuszając ich do zawierania tranzakcyj handlowych. Twierdził atoli, że mimo swoich wysiłków przemysłowcy paraliżują wprost jego akcję, jednak będzie ich za najmniejszą kontrakcję ścigał tak samo, gdy nie będą się stosować do postanowień ustawowych. Pod klucz mają przyjść także ci gen. dyrektorzy, którzy lekceważą ustawy i zarządzenia władz. Wreszcie zakomunikował im, że utworzony będzie fundusz wyrównawczy na pokrycie strat w zyskach przy wywozie węgla na rynkach zamorskich. Również staraniem p. ministra jest utworzenie państwowej rady węglowej. Przedstawiając p. ministrowi sprawę unieruchomienia kopalń rur: Cecylja, Nowa Helena i częściowo Szarleja Białego będzie się starał wstrzymać przywóz rudy cynkowej z Niemiec.

W drugim dniu pobytu swego w ministerstwie pracy i opieki społ. p. Gut dowiedział się, że komisja międzydepartamentalna pod przewodnictwem p. ministra Hubickiego, rozpatrując sprzeciw Z. Z. P. U., zatwierdziła orzeczenie komisji arbitrażowej, obniżającej pobory pracowników umysłowych o 10 proc., uzasadniając to tem, że do tej samej komisji był wniesiony oprócz wniosku pracodawców także wniosek Zespołu Pracy o rozstrzygnięcie zatargu w sprawie obniżki poborów i dlatego też ławnicy ze strony pracobiorców nie mieli prawa komisji się sprzeciwiać, skoro zresztą sami już godzili się na 8 proc. obniżkę poborów.

Sprawa sprzeciwu Z. Z. P. U. przeciwko decyzji komisarza demobil., kwestjonującej prawo rozpatrywania przez komisję arbitrażową spraw rozstrzyganych przez komisarza demobilizacyjnego, będzie przedmiotem rozpatrywania komisji międzydepartamentalnej. Z. Z. P. U. opiera się na tem, że decyzja komisarza demobil. neguje prawu o radach zakładowych, które umożliwia pracownikowi ostatni ratunek przed komisją arbitrażową w myśl paragrafów 84, 86 i 87 i inne ustawy o radach zakładowych. Komisarz demob. rozpatruje wnioski pracodawców, więc musi ktoś rozpatrywać wnioski pracobiorców, a tym czynnikiem jest komisja arbitrażowa. (w)

Nie będziemy już chrapać...

Niemiły zwyczaj chrapania, stał się już przyczyną niejednego nieporozumienia małżeńskiego i jak twierdzą kroniki sądowe, też przyczyną niejednego rozwodu. I oto znalazł się wynalazca, któremu udało się stworzyć aparat, „umożliwiający zgodne i harmonijne małżeństwo". Jest to aparat, który budzi śpiącego wtedy właśnie, gdy zaczyna on chrapać, tak, że wyklucza zupełnie z życia małżeńskiego nieprzyjemne sprzeczki i awanturki na temat — niemiłego chrapania.

Dział handlowy.

Giełda pieniężna w Warszawie

z dnia 16 marca 1931 r.

Dolar amerykański 8,89 7/10 zł. Funt szterlingów angielskich 35.03 zł. 100 franków francuskich 35.02 zł. 100 koron czeskich 26,36 zł. 100 franków szwajcarskich 172.52 zł. 100 guldenów holenderskich 358.75 zł. 100 belg belgijskich 124.19 zł. 100 lei rumuńskich 5.33 zł. 100 guldenów gdańskich 173,47 zł.

Giełda zbożowa w Poznaniu

z dnia 15 marca 1932 r.

Notowano w handlu hurtowym przy odbiorze ładunków wagonowych za 100 kg. Żyto 24,50 do 24,75. Pszenica 24.50—25.00. Jęczmień 64 66 kg — 20,50—21,50, 68 kg — 21,50—22,50, browarowy 23,75—24,75. Owies 20,50—21,00. Mąka żytnia 65 proc. 37—38, pszenna 65 proc. 37,50 do 39,50. Otręby żytnie 15,00—15,50, pszenne 14 do 15, pszenne grube 15—16. Rzepak 32—33. Gorczyca 30—35. Wyka latowa 22—24. Peluszka 24—26. Groch Wiktorja 23—26, Folgera 30—34. Łubin niebieski 11,50—12,50, żółty 16—17. Seradela 30—32. Koniczyna czerwona 160—210, biała 320—460, szwedzka 130—150, żółta odłuszczona 150—170. Przelot 260—300. Tymoteusz 40 do 55. Rajgras angielski 45—50. Ogólne usposobienie stałe.

Kronika gospodarcza.

Zmiana terminu XII. targów wschodnich.

W uwzględnieniu wyjątkowych okoliczności, związanych z obecną sytuacją gospodarczą i licząc się z potrzebami tych gałęzi wytwórczości, których zamówienia i transakcje przypadają głównie na sezon letni, komitet wykonawczy Targów Wschodnich postanowił tegoroczną rewję XII Targów Wschodnich odbyć odmiennie, niż w latach poprzednich, **w terminie znacznie wcześniejszym i wyznaczył go na czas od 18 do 30 czerwca.** Akcja, wdrożona celem zmobilizowania udziału wystawców w nowym terminie, spotyka się wśród stałej, dotychczasowej klienteli Targów z życzliwem przyjęciem.

SPORT.

Domagają się rozwiązania Zarządu!

Komisja wybrana na ostatniem walnem zebraniu po dokonanym rozłamie przez kluby A i B ligi B i C klasy pracuje wcale intensywnie. Wczoraj odbyła ona posiedzenie, na którem powzięła następujące znamienne uchwały:

1. Nie brać udziału w losowaniu o mistrzostwo w dniach 17 i 18 marca, temsamem nie brać udziału w mistrzostwach.

2. Nie stawiać graczy do reprezentacji w dniu 20 marca 1932. Nie uznaje się również zakazu gier na powyższy dzień.

3. Wstrzymać wszelkie świadczenia na rzecz Śl. O. Z. P. N. aż do chwili zlikwidowania rozłamu.

4. Komisja wysłała deklaracje pocztą do wszelkich klubów kl. A, B-ligi, B i C klasy z prośbą o jaknajwcześniejsze zwrócenie ich pod adresem: Komisarz Guzior, Katowice-Zawodzie, Nr. telefonu 510.

Powyższe notujemy z obowiązku dziennikarskiego.

Schäfer i Fritzi Burger przyjeżdżają.

„Śląskie Towarzystwo Łyżwiarskie" otrzymało wczoraj telefoniczną odpowiedź w sprawie przyjazdu mistrza świata w jeździe sztucznej na lodzie — Karli Schäfer.

Schäfer wraz z Emmi Putzinger i parą sióstr Holzmann zgodzili się przyjechać na dzień 26 marca do Katowic.

Śląskie Towarzystwo Łyżwiarskie prowadzi obecnie pertraktacje z Sztucznym Torem Łyżwiarskim, ile właściwy sezon w Katowicach skończył się dnia 15 marca (120 dni ślizgawkowych), a utrzymanie dobrego lodu — wobec nagłego ocieplenia wymaga znacznych kosztów.

Sztuczny Tor Łyżwiarski gotów jest wprawdzie jak zwykle — poprzeć wszystkiemi siłami tę wspaniałą imprezę, ale zastrzegł sobie do ostatecznej decyzji trzy dni celem sprawdzenia, jakim kosztem da się utrzymać obecnie zupełnie nowy lód. W szczególności Sztuczny Tor Łyżwiarski zamierza dziś zerwać całą płytę lodową grubą około 6 cm i tworzyć codziennie nowy lód grubości 1 cm. Zbyt gruby lód bowiem topnieje w godzinach południowych a woda paruje — pozostawiając gąbczasty szkielet, z którego wieczorem nie można utworzyć dobrego lodu, gdyż trzeba go zalać tak dużą ilością wody, że zamarza ona dopiero w późnych godzinach.

Przed godziną zaś 5.30 popołudniu z powodu ciepła i słońca nowego lodu robić nie można.

Na torach wiedeńskich już od dwu tygodni w dnie słoneczne zawiesza się nad torami duże płachty na specjalnych urządzeniach, chroniące lód przed promieniami słońca. Oczywiście urządzenia te są zbyt kosztowne, by mogła być o nich mowa u nas w bieżącym sezonie.

O ile próba tworzenia codziennie nowego lodu okaże się korzystną — ślizgawka otwarta będzie codziennie od godz. 18 do 23 wieczorem.